

POSTANOWIENIE

Dnia 20 stycznia 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dawid Miąsik

w sprawie z odwołania K. H.
od decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego
o podleganie ubezpieczeniu społecznemu rolników,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw
Publicznych w dniu 20 stycznia 2015 r.,
na skutek skargi kasacyjnej odwołującej się od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 15 kwietnia 2014 r., sygn. akt III AUa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z 15 kwietnia 2014 r., III AUa (...) oddalił apelację K.H. (wnioskodawczyni) od wyroku Sądu Okręgowego w T. z 8 października 2013 r., III U (...) w sprawie z odwołania od dwóch decyzji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego z 18 lipca 2013 r.

Pierwszą decyzją organ rentowy stwierdził ustanie ubezpieczenia społecznego rolników od 4 maja 2011 r. do 11 maja 2011 r. z powodu podlegania w tym okresie przez wnioskodawczynię obowiązkowemu ubezpieczeniu emerytalnemu i rentowemu w systemie powszechnym. Drugą decyzją organ rentowy orzekł o ustaniu ubezpieczenia społecznego rolników od dnia 22 maja 2012 r. w związku z podjęciem przez wnioskodawczynię pozarolniczej działalności gospodarczej.

Sąd drugiej instancji uznał, że stan faktyczny sprawy nie jest sporny. Rozstrzygnięcia wymagała jedynie kwestia, czy fakt podlegania przez

wnioskodawczynię ubezpieczeniu społecznemu w związku z pobieraniem przez nią stypendium w okresie odbywania stażu na podstawie art. 6 ust. 1 pkt 9 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j.: Dz.U. z 2009 r., Nr 205, poz. 1585) ma wpływ na jej podleganie w pełnym zakresie z mocy ustawy rolniczemu ubezpieczeniu społecznemu i czy w konsekwencji wpływa na możliwość wyboru ubezpieczenia na podstawie art. 5a ustawy z 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (t.j.: Dz.U. z 2013 r., poz. 1403). W ocenie Sądu drugiej instancji podlegania przez wnioskodawczynię ubezpieczeniu społecznemu z tytułu pobierania stypendium w okresie stażu skutkować musiało, w świetle art. 7 ust. 1 pkt 2 i art. 16 ust. 3 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników, wyłączeniem jej w tym okresie z podlegania rolniczemu ubezpieczeniu społecznemu. Wyłączenie to przerwało 3-letni okres podlegania wnioskodawczyni temu ubezpieczeniu przed datą rozpoczęcia pozarolniczej działalności gospodarczej. To z kolei skutkowało niespełnieniem przesłanki określonej w art. 5a ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników i pozbawieniem wnioskodawczyni możliwości wyboru ubezpieczenia w przypadku podjęcia pozarolniczej działalności gospodarczej.

Wnioskodawczyni zaskarżyła wyrok Sądu Apelacyjnego w (...) skargą kasacyjną w całości. Zaskarżonemu wyrokowi zarzuciła naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. oraz art. 386 § 1 k.p.c., a także naruszenie art. 3a ust. 1 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników poprzez uznanie, że ubezpieczenie ustało z powodu podlegania ubezpieczeniu społecznemu z tytułu pobierania stypendium w okresie odbywania stażu oraz naruszenie art. 5a ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników przez mylne przyjęcie, że wnioskodawczyni nie spełnia przesłanek do objęcia jej ubezpieczeniem społecznym rolników.

Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania pełnomocnik wnioskodawczyni podniósł, że „powyżej opisane zagadnienia” są istotnymi zagadnieniami prawnymi.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie. Uzasadnienie wniosku powinno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w k.p.c. kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. W ramach przedsądu Sąd Najwyższy bada wyłącznie wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie. Służy to wyborowi jedynie takich spraw, które powinny zostać rozpoznane przez organ najwyższego szczebla sądownictwa ze względu na interes publiczny. Podstawowym celem postępowania kasacyjnego jest bowiem ochrona tego interesu przez zapewnienie jednolitości wykładni oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa i jurysprudencji (postanowienia Sądu Najwyższego z 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000 nr 7-8, poz. 147, z 18 marca 2004 r., I PK 620/03, LEX nr 513011, z 8 lipca 2004 r., II PK 71/04, LEX nr 375715 i z 16 kwietnia 2008 r., I CZ 11/08, LEX nr 393883).

Ze skargi kasacyjnej wynika, że podstaw dla przyjęcia jej do rozpoznania pełnomocnik wnioskodawczyni upatruje w występowaniu w sprawie istotnych zagadnień prawnych wynikających z przepisów powołanych w materialnoprawnej podstawie skargi.

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, powstałe na tle konkretnego przepisu prawa, dotąd nierozstrzygnięte w orzecznictwie, którego analiza może przyczynić się do rozwoju jurysprudencji. Musi ono zarazem być rzeczywiste w tym znaczeniu, że jego wyjaśnienie jest podyktowane realnymi i poważnymi trudnościami interpretacyjnymi, zarówno przy rozpoznawaniu konkretnej sprawy, jak i przy rozstrzyganiu innych podobnych spraw (postanowienia Sądu Najwyższego z 15 października 2002 r., II CZ 102/02, LEX nr 57231; z 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, LEX nr 424365 oraz z 31 stycznia 2013 r., II CSK 479/12, LEX nr 1293729). Ponadto, z

utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego wynika, że w przypadku powołania się na tę przesłankę przedsądu, o której mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. obowiązkiem pełnomocnika skarżącego jest wywiedzenie i uzasadnienie występującego w sprawie problemu w sposób zbliżony do tego, jaki przewidziany jest przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, LEX nr 1102817). Sformułowanie zagadnienia powinno odwoływać się w sposób generalny i abstrakcyjny do treści przepisu, który nie podlega jednoznacznej wykładni, a którego wyjaśnienie przez Sąd Najwyższy przyczyni się do rozwoju jurysprudencji i prawa pozytywnego. W uzasadnieniu wniosku należy przedstawić odpowiednią jurydyczną argumentację wskazującą na dopuszczalność i celowość rozwiązania problemu prawnego w sposób preferowany przez skarżącego, a odmienny od sposobu rozstrzygnięcia tego problemu przy wykorzystaniu zapatrywań wyrażonych przez sąd drugiej instancji (postanowienie Sądu Najwyższego z 11 września 2012 r., III PK 16/12). Samo sformułowanie problemu prawnego, który zdaniem pełnomocnika skarżącego występuje w danej sprawie, nie wystarcza do przekonania Sądu Najwyższego na etapie przedsądu o występowaniu publicznoprawnej potrzeby rozstrzygnięcia tego problemu przy merytorycznym rozpoznaniu skargi kasacyjnej.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej wnioskodawczynie i jego uzasadnienie nie spełniają powyższych wymogów choćby w minimalnym zakresie, ponieważ poprzestano w nim na odesłaniu do podstaw skargi kasacyjnej i ich uzasadnienia. Pełnomocnik wnioskodawczynie nie przedstawił argumentacji pozwalającej na przyjęcie, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.

Niezależnie od powyższego uchybienia, brak jakichkolwiek powodów by problem prawny, jaki pełnomocnik wnioskodawczynie starał się wykreować na podstawie art. 3a ust. 1 oraz art. 5a ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników mógł zostać uznany za zagadnienie prawne w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. W wyroku z dnia 3 września 2009 r., III UK 29/09 Sąd Najwyższy przyjął, że warunek niepozostawiania przez rolnika w stosunku pracy (służbowym), o którym mowa w art. 5a ust. 1 pkt 3 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników nie

oznacza, że ubezpieczenia społeczne rolników nie wyłączała inna jego działalność, z którą ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585 ze zm.) wiązała obowiązek podlegania obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym. Taką działalnością jest w okolicznościach niniejszej sprawy, zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 9 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, pobieranie stypendium w okresie odbywania szkolenia, stażu lub przygotowania zawodowego dorosłych na które osoba fizyczna została skierowana przez urząd pracy. W sytuacji, gdy wnioskodawczyni została zgłoszona do ubezpieczenia społecznego i ubezpieczenia zdrowotnego w ramach systemu powszechnego, jako absolwent pobierający stypendium w okresie od 4 maja do 11 maja 2011 r., przestała podlegać systemowi ubezpieczeń społecznych dla rolników. Z art. 5a ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników wynika jednoznacznie, że prawo wyboru systemu ubezpieczeń społecznych przysługuje wyłącznie rolnikowi lub domownikowi, który podlegał ubezpieczeniu społecznemu rolników w pełnym zakresie z mocy ustawy nieprzerwanie przez co najmniej 3 lata przed rozpoczęciem działalności gospodarczej (wyrok Sądu Najwyższego z 9 czerwca 2008 r., II UK 312/07 dotyczący art. 5a ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników w brzmieniu obowiązującym do dnia 1 maja 2004 r.).

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy orzekł o odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ k.p.c.).